

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA.
1838
GH. BARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorizație și Societății lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 16

26 Februarie 1942

Anul 105

Festivalul școlii țărănești

Școala țărănească de femei va fi încheiată cu un festival al elevelor. Programul acestui festival este compus din coruri, declamații, jocuri naționale și piesele: *Rusalii* de V. Alecsandri și *Poemul Unirii* de d-l Z. Bârsan.

Invităm la acest festival pe toți iubitorii de manifestații țărănești și pe toți cei care poartă interes țărănimei noastre.

Festivalul va avea loc Duminică la 1 Martie, orele 11, în sala teatrului „Astra”. Intrarea liberă.

Adunarea comercianților români

Adunarea din 22 I. c. va marca un punct cardinal în viața Asoc. Comercianților noștri.

Ea, este reorganizarea vechiului *Gremiu* din 1835. Ea va cuprinde 3 secții: 1-a alimentară, 2) confecțiuni și 3) materiale pentru construcții.

S'au ales, președinte d-l Em. Bologna, prim v-președinte Ioan G. Tiberiu, președintele secției alimentare: Moise Popa, secretar Ioan Moșoiu (Luther) Controlor Ov. Clontea. În comitet: D. Berbecariu, Iancu Orghidan, Sever Teodorescu, A. Puiu, Gh. Șuraru și I. Șerban.

Cenzori: C. Peștea, Iuliu Aron și Val. Coleșa.

Alegerile s'au făcut cu unanimitate. Le dorim spor în noul drum.

Știri din Codlea

Plecarea recruților. Odinioară plecarea recruților la corpurile de trupă era un chin atât pentru ei cât și pentru părinții care îi petreceau văicărindu-se în urma lor ca după mort.

Câtă deosebire astăzi! În ochii fiecăruia licărește dragostea și mândria de a fi soldat pentru a-și apăra țara lui. Părinții îi petrec resemnați la gară, și'n sufletul fiecăruia se găsește o vorbă de îmbărbătare pentru aceia, ce vor întregi rândurile celor ce luptă pentru cruce și Dumnezeu.

Ziua plecării lor a fost o sărbătoare pentru Codlea. Cântecule, voioșia și tinerețea se întreceau acum. Era mândru fiecare de el, pășea parcă mai stăpân pe sine fiecare și fiecare vedea în el eroul de mâne.

Bătrânii care priveau la ei cu drag lăcrămau de bucurie, se nchinau și ziceau: „Cu-așa flăcăi, țara noastră, e greu să piară”. Cu dragostea lor și cu priceperea conducătorilor, ea va fi așezată în rândul țârilor ce sunt hărăzite de Dumnezeu să stea în frunte. Și România, va sta, căci fiii ei știu să moară pentru ea, atunci când dușmanul îi calcă hotarele firești.

Și-au plecat flăcăii noștri ca la nuntă. Dragostea noastră i-a urmărit și-i va urmări peste tot.

Semne de primăvară

de I. Bozdog

Grea și istovitoare a fost iarna ce s'a așezat mai curând decât ar fi bănuțit oricine. Multe neajunsuri și dureri a cauzat și prin lungimea și prin asprimea ei neobișnuită.

Au suferit ceice înfruntă cu bărbăție și eroism fără pereche și vremea și dușmanul ca și ceice-și duc viața în lipsuri și crucificări, cărora mâna noastră frățească nu le-a putut întinde nici hrana ce le-a fost împușnată, nici haina de care au fost desbrăcați și nu li s'a putut deschide nici adăpost care să-i ocrotească și învioreze.

Mai pre sus decât tăria gerului, mai sfâșietor decât întunericul nopților este însă apăsarea neliniștii continue și a nesiguranței celui care nu se poate bucura nici de sărăcia căminului său, nici nu-și poate lumina și îmbărbăta pe cei scumpi lui și e lipsit chiar de mângâierea rugăciunii, pe care o rosteste nu în cucernică închinare în fața altarului, ci în rătăcirile din ascunzishul codrilor și'n singurătatea ce-l biciuește și alungă peste văi și poteci spre zarea de lumină și căldură.

Ca neam am avut parte și de una și de alta.

Gerul s'a înmuiat. Orizontul, atâta vreme întunecat și greu, s'a luminat din spre răsărit, raze de căldură se strecoară de-atunci și plumbul apăsător de pe inimi se topește.

Vântul aspru suflează însă și acum și pătrunde prin încheieturi, iar văjăitul lui cearcă să nimicească căldura răscolită de cele dintâi raze și urletul lui să tulbure nădejile înfiripate.

Sunt zădarnice svârcolirile lui neputincioase, iar smocurile de zăpadă ce

le ridică din abizurile întunecoase în care sălășluște se izbesc de piscurile însoțite ale falnicilor noștri munți sau de nesfârșitul rând al brazilor ce ne ocrotesc și pe noi și pe toți care au învățat să se razime pe noi.

Sunt semne de primăvară.

Razele soarelui curat și sănătos care au încălzit în bezna întunericului și frigului numai creștetele cele mai înalte și au pătruns numai inimile cele mai sințitoare, care au împărtășit și altora aceeași încredere și nădejde, azi, desmormesc și înviorează pe toți deopotrivă.

Cu sloii grei ai streșinelor se topește și ridică negurile producătoare de neîncredere ale inimelor. Nimeni însă nu trebuie să salte de bucurie și să nu se lase amăgit de dogoarea razelor ce se întăresc, nici să-și inchipue că răul se ridică de-odată și că nu ne vor mai trece fiori prin inimi și trupuri.

Grijile și prevederile nu trebuie să ne scape, căci e cunoscută firea arțăgoasă și schimbătoare a primelor zile de primăvară. Sunt Babele care-și au secretul lor, pe care nu-l poți prevedea și de care trebuie să ții seamă.

Plugarul cuminte însă n'asteaptă cu mâinile'n sân și cu sculele risipite. El își ascute fierul plugului, își orânduște uneltele și stă gata pentru lupta ce va trebui să o dea la zile potrivite cu țarina învârtoșită ca să-și asigure din glia strămoșească belșugul trebuitor lui și copi'ășilor săi.

Așteptăm cu încredere să se înalte ciocârliia, să fie brăzdat văzduhul de cele dintâi tunete, din care vom des-cifra semnul adevăratei primăveri.

Românii contra Rusiei la 1854

de A. A. Mureșianu

După declarația lui Napoleon III, făcută cu prilejul deschiderii corpurilor legiuitoare franceze din primăvara anului 1854, că Franța pornește războiul împotriva Rusiei „pentru triumful dreptului, justiției și al civilizației” și după ocuparea principatelor de către armatele Austriei care forțaseră pe Țar, în înțelegere cu Franța, să-și retragă trupele sale de acolo, se deschisera și pentru Români perspectivele unui viitor mai frumos.

Intorși din exilul în care-i goniseră „protectorii” țariști din Principate, conducătorii mișcării naționale românești văzură sosit momentul începerii acțiunii lor pentru desrobirea neamului. Ei încearcă chiar și organizarea unei armate cu care să pornească, alături de Francezi, Englezi, Turci și Italiani, pentru recucerirea Basarabiei.

Lipsa de mijloace materiale și de solidaritate națională au contribuit atunci, pe lângă reaua voință a Turciei, la zădărnicea marelui plan al patrioților români. Amintirea lui ne-a păstrat-o însă peana vestitului publicist francez și mare filo-român Saint Marc Girardin care, luând cu energie apărarea autonomiei Principatelor, conștințite prin tratatele încheiate cu Turcii, care le dădeau dreptul de a avea și armată proprie, scria în numărul dela 18 Martie 1855 al ziarului *Journal des Débats*, între altele:

„Patrioții Moldo-Vlahiei au avut toată dreptatea de a se rezima pe a-

— Continuare în pagina 2-a —

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

VERSURI DIN TRANSILVANIA NOR-DICĂ, Colecția *Grai și suflet românesc*.

Sub îngrijirea d-lui Gheorghe Dăncuș, care semnează și o prefață lămuritoare în deosebi pentru mijloacele de cultură ale Românilor rămași sub regim maghiar, a apărut această culegere de versuri din tinerii poeți români de dincolo, ca o dovadă că spiritul dăinuit trează, indiferent de vicisitudinile sorții.

După cum mărturisește și editorul „cei nouă autori sunt așezați în ordine alfabetică. Evident, de valoare inegală — nu în ce privește cantitatea versurilor — și cu unele insuficiențe — doar sunt în curs de formare! — la unii mai mult la alții mai puțin vizibile: acești

entuziasmați, cu avântatele lor gânduri și simțiri, prin apariție în ansamblul volumului, constituie o manifestare de solidaritate și vrere: tinerească și românească”.

Vom mărturisi dela început satisfacția de a fi întâlnit în paginile culegerii de față un real climat poetic, întreținut de condeie sigure, în cea mai mare parte, de pe acum, pe ogorul nemăsurat al artei.

Prin urmare nu vom privi cartea din punct de vedere cultural, scuzându-i scăderile pe un considerent sau altul, ci o vom privi ca pe atâtea apărute la noi și primite cu egală prețuire.

Dela început va trebui să relevăm, considerând ansamblul culegerii, clima-

tul literar identic cu acela de dincoace. Deși la un an după străina înscăunare, poeții au aceleași preocupări, ba mai mult decât atât: aceleași tendințe.

Să remarcăm, din similitudinea preocupărilor că în timp ce autorul acestor însemnări critice tipărea, în Brașov, poemul *Moartea lui Pan*, d-l Valentin Raus scria, la Cluj, *Poem lui Pan*, cu același subiect, trecut în culegerea de față. Și tot aici, tânărul și talentatul stihuitor clujan publică *Invitație la poezie*, când, în aceeași vreme, d-l Grigore Popa tipărea volumul *Invitații*, în care întâlnim și o *Invitație la poezie*.

La Cluj a scris, înainte de dezas-trul din 1940, și d-l Grigore Popa și d-l Mihai Beniuc, acestuia din urmă fiindu-i adresat un mișcător acrostih în *Sunt pajul garoafei tale* (pag. 167). de același stihuitor, azi instrăinat, pomenit mai sus.

Trecând peste modestia editorului, justificată într-o mică măsură, nu vom pregeta să prezentăm aceste *Versuri din*

INSTANTANEE

Artiști de jazzband

Mal anul trecut, într-o cafenea din Londra se putea asculta seară de seară o orchestră ciudată, un jazzband cântat de maimuțe, care se vede că au aptitudini perfecte pentru muzica aceasta, în-cât n'ar mai fi nevoie de concursul minții și-a mânilor omenești. Ceea ce la tot cazul înseamnă un mare câștig. Dirigintele doar, era un împlânzitor și sub bagheta lui miraculoasă, cei treisprezece muzicanți păroși cântau de se cutremura auditoriul. Unul sufla în trompetă, altul mânuia iscusit toba, iar cellași alte instrumente. Proprietarul cafenelei făcea afaceri splendide cu această trupă de muzicanți, foarte puțin pretențioși de altfel, pe care în orele „libere”, înțeleg în orele când nu se produceau, îi ținea închși într-o enormă cușcă de lemn.

Intr-o noapte niște hoți s'au abătut prin curtea unde era instalat cotețul celor 13 artiști de jazzband și crezând că sunt găini au strâcat încuetoarea ușii, iar maimuțele năvăliră afară. Domiciliul lor acesta era așezat într'un suburbiu în apropierea gării Paddigton. Maimuțele o luară rasna pe străzile pustii către gară, unde le atrăgea lumina orbitoare a becurilor electrice. Ajunse aici, porniră glonț spre sala de așteptare. Printre pasageri apariția celor 13 maimuțe făcu mare zăpăceală. Unii se refugiară lăsându-și pachetele acolo. Trei femei bătrâne au leșinat. Una din maimuțe năvăli la poșeta unei doamne, o deschise, scoase oglinda și începu să-și facă toaleta. Neștiind la ce poate servi cutia de pudră, își făcu haz să spulbere tot praful dintr'ansa prin sală. Apoi mulțumite probabil de isprava aceasta, părăsiră localul gării plecând în vagabondaj pe străzi. Trei dintre muzicanții aceștia, trecând pe lângă o bombonerie, au așezat vitrina spărgând sticla și încărcând de pradă bogată și-au văzut de drum.

La domiciliul lor, de bună voie, nu s'a mai întors niciunul dintre muzicanți. Câțiva au putut fi prinși în diferite părți ale orașului. Unul într'un horn.

Ecat. Pitiș

Citiți cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei!

Transilvania Nordică ca o adevărată antologie de poezie tânără, românească, pentru multele versuri remarcabile ce cuprinde.

O poezie fragedă, într-o aleasă formă poporană, scrie d-l I. Bulboacă.

Perfect stăpân pe tehnica versului este d-l Ștefan Căprariu din care reținem, ca bucată de antologie, *Te-ai ieșit* din care cităm:

*Ce-a fost? Fantoma ta? Nu; s'a lovit
Un vreasc în geam, ce l-a luat din drum
Vântul cu tine; ești aici acum,
Simt că m'ai sărutat și-am adormit.*

D-l Ion Cherejan are cele mai multe legături cu poezia tânără, românească, de azi. D-sa încearcă tot felul de ritmuri, ale unor binecunoscuți poeți, abordând când poezia simplă, în cadență poporană, când pe aceea de notație intimă (*Poem tânăr, Mamă, Toamnă*) și chiar de ușor delușite ecouri sociale (*Fara Transilvaniei, Tărani*). Pentru puritatea ei nealterată, subliniem poezia *Bucură-te*.

Spicuirii

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Bancu

XXI.

Constat că „mărunțurile” de care m'am ocupat în ultimele articole întrezăresc mai mult decât mă așteptam. Insistențele de a le continua sunt tot mai dese. Presanțele îndatoriri pe care le-a adus războiul n'au înțărcat, se vede, interesul, pasiunea chiar, pentru problemele limbii, ca și pentru alte preocupări cărțurărești. Ceea ce, de sigur, constituie un semn îmbucurător.

— „Pentruce scrieți azi pronumele demonstrative *același*, *aceeași* cu *-i* la sfârșit? — mă întreabă un cetitor. Nu e mai corectă ortografierea fără *-i*, aceasta fiind terminațiunea pluralului, câtă vreme *acelaș*, *aceeaș* sunt la singular?”

Iată o întrebare pe care mi-am pus-o și eu adeseori și ar trebui să și-o pună și Academia, care ne-a impus ortografierea cu *-i* final, fără să ne și convingă de îndreptățirea acestei hotăriri.

„Nu se suprimă niciodată *-i* în terminațiunea *-și* dela pronume și adverbe”, — spune regula stabilită de Academie. Ne întrebăm: Pentruce excluderea acestor categorii de cuvinte dela regula celorlalte? Sună la aceste părți de vorbire altfel și final decât la altele (d. p. la caș, laș, apaș)?

Sau păstrarea lui numai la pronume și adverbe se datorește nevoii de a putea distinge la substantive și adjective pluralul de singular (moș-moși, ostaș-ostași, plăieș-plăieși, galoș-galoși, drăgălaș-drăgălași)? În cazul acesta, cum se motivează menținerea lui la adverbe (acuș, iarăși, totuși)? Fiindcă urechea nu distinge nici o deosebire între felul cum sună și dela sfârșitul adverbului *acuș* sau al subst. *lăcătuș*, al lui *totuș* sau al lui *Trotuș*, al lui *iarăș* sau al lui *tovarăș*.

Sau, mai probabil, păstrarea lui *-i* final, în cazurile precizate de regula Academiei, se motivează cu stăruirea mai vie în conștiința noastră a sufixului *-și*, adăugat la formele *acela*, *aceea*, *acu*, *iară*?

Decât, ce te faci cu capetele gânditoare ale lectorilor care, răsfoind scrișul filologului ieșan Alexandru Philippide, rămân nedumeriți asupra îndreptățirii regulii stabilite de supremul nostru for cărțurăresc? Căci Al. Philippide elimină pe *-i* nu numai din terminațiunea *-și* a pronumelor și adverbelor — considerat de Academie indispensabil — ci și dela formele de plural ale

pronumelor terminate în *-ș* la singular („exprimarea acelorăș lucruri”¹⁾, „acelăș sufixe”²⁾ etc.). Cum îl elimina și din forma scurtă a pron. reflexiv *-și* (*își*). El scria: *îș* arată, *îș* iau, a-ș face samă, să-ș piardă, ș-a pierdut înțălesul, nu-ș cunoaște lungul nasului etc.

Filologul Philippide considera pe *-i* cuprins în spiranța palatală ș. Și profesorul ieșan nu era *oricine*, pe care să-l poți ignora. Era profesor universitar de filologie, membru al Academiei, încredințat într-o vreme cu redactarea „Dicționarului limbii române”. Era deci *cineva*, un cărțurar de seamă, care și avea argumentele sale în sprijinirea ortografiei practicate, — argumente cel puțin tot atât de convingătoare ca și cele pe care s'a întemeiat Academia în hotărîrea sa.

Cu astfel de modele de ortografieri în fața sa, să te mai miri că Românul nu mai are nici o busolă de orientare, scriind fiecare, adeseori *același*³⁾ ins, *același* cuvânt, când într'un fel, când în alt fel.

Constatarea o poate face *oricine*, zilnic, aruncându-și ochii pe oricare ziar sau revistă.

Iată d. p. „Universul” dela 23 Ian. a. c. pg. 3. În articolul „Ostașii români au scris la Feodosia o nouă pagină de glorie” pron. *acelaș* (dispreț) e ortografiat fără *-i*, dar *aceiași* (cauză) cu *-i*. Sau iată „Viața”, cu aceeași dată. D-l Alex. Constant scrie consecvent: *totuș*, *aceeaș* (problemă), *acelaș* (guvern) fără *-i*; alții scriu însă cu *-i*. În pg. 1, col. 1 și 3, iar în col. 4, pg. 4, îl întâlnești ortografiat cu *-i* (*totuși*). La fel în p. 5, c. 7: *aceiași* (soartă), tot cu *-i*.

Cine se mai împiedecă, însă, de astfel de inconsecvențe? Azi, ca să rămânem în cadrul lui *-și*, nu ne mai împiedecăm nici de ortografieri ca: pe acoperiși („Cronica pol. și parlamentară” dela 15 Dec. 1931, p. 9, c. 1), sau: *măciniși*, *alișveriși*...

Iar când tu însuși stai în casă de sticlă, mai ai îndrăzneala să ridici pia-tra criticii?

¹⁾ „Istoria limbii române” pg. 86.

²⁾ Ibid. pg. 227 etc.

³⁾ Conform regulii oficiale.

Români contra Rusiei la 1854

de A. A. Mureșianu

Continuare din pag. 1-a

cele tratate, când au cerut, în anul trecut, Turciei arme și Europei ofițeri pentru ca să se armeze împotriva Rusiei cutropitoare și să transpună teatrul războiului chiar în sârul Basarabiei. Ei au voit să facă uz de dreptul lor de a face război, pe care nu l-au contestat nici tratatele (cu Turcii) dela 1392, 1460 și 1512”.

Cavour a exoperat participarea pe atunci încă al micului regat al Sardiniei la unirea și desrobirea viitoare a Italiei. O intervenție armată a Românilor în războiul Crimei ar fi cântărit mult mai greu în cumpăna sorții lor de atunci, căci precum scria cu simț profetic Saint Marc Girardin, „*acest ajutor (serviciu) din partea Românilor ar fi atras într-o măsură mai mare interesul Europei față de cauza lor, și astfel ar fi conlucrat ei înșiși la fărîrea sorții lor, în loc să o aștepte, ca acum, din mână străinilor*”.

Strigături hunedorene

*De-ar iubi mândruța zece
De doruțul meu nu-i trece,
De-ar iubi mândra o sută
De doruțul meu nu uită...*

— *Acuma m'am tu burat
La strigat și la jucat.
— Ia stai vere nu te face
Că nu joci cu cine-ți place...*

*Mândruță de mă iubești
N'asculta minciuni băbești,
De vrei ca să trăim bine
N'asculta minciuni de mine;
Plice-i gura cui le spune,
Că minciunile nu-mi plac,
Crepe cei care le fac...*

*Colo jos la Hunedoară
Mi se face-un târg de țară
Ce cumperi nu poți da iară,
Eu mi-am cumpărat urât
Și nu pot ca să-l mai vând...*

*De n'ar fi feciori pe lume
Ai vedea fete nebune
Și neveste duse 'n lume,
De n'ar fi feciori pe sat
Ai vedea fete turbate
Și neveste spânzurate...*

*Avere-ai mândro păcat
C'am fost mândro ne 'nvățat
Și tu rău m'ai fermecat
Cu trei păiușe din pat,
Cu trei flori din trei grădini
Cu apă din trei fântâni;
Și n'am stare
Ș'arezare
Ca Mureșul când îi mare...*

(Auzite dela Blaj Dumitru, Vărmaga).

Culese de Nicolae M. Isac

*Mă duc spre țări de vis cu luntrele din
[steme
Prin ploaie de lumină și vuet de april.*

D-l Iosif Morușan își creionează o admirabilă *Autobiografie*.

Cele unsprezece poezii ale d-lui F. Păcurariu arată un poet matur, perfect format, de care ne mirăm a nu fi auzit până acum. Și pentru că nu le putem reproduce pe toate, ne mărginim să desprindem această *Impăcare*

*De-o vreme nu mă sbat în vânturi
Năuce, nu mă mai frământ;
Și lanurile vechi de cânturi
Se pleacă line pe pământ.*

*Dârz, arcul nu-l întind spre cer,
Din sbor să fulger ulii sorții;
Tăcut, în colburile de mister,
Cu degetul scriu semnul morții.*

*Știu: cineva mi-a împletit
Sorocul cu fire de taine,
Și'n van mă sbat în vesfârșit:
Mă sfâșie ereți de spaime.*

Privesc în cer, privesc în vânt,

Cu influențe pe alocurea, din Aron Cotruș, d-l Teodor Ciceu aduce, în poeziile sale simple, și o melodie demnă de atenție. Virtuozitatea versificării este evidentă:

*Peste jalea mea întunecată și adâncă
Și peste dorul meu învolburat ca marea,
S'a așternut uitarea ca o stâncă
Și suflatu-mi și-a regăsit cărarea.*

Un adevărat poet vom descoperi și în multele stihuri ale d-lui Victor Ilieșiu, din care alegem: *Văsiim spre țări de vis, Sântămărie, Psalm, Tămăie pentru rugăcune și Popasuri* din care redăm întâiele două strofe:

*Dăsaga amintirii o-am aruncat pe umăr,
Ridic toiag de sprijin pe drum bătut
[de vânturi.*

*Mi-s dorurile 'nchise în cele patru cânturi
Și'n prog de vreme aspră, popasurile
[număr.
Desghioacă-se din mîntea plăpândului
[copil*

Un sâmbure de basm cu-aromă de poeme.

*In ape și în timp adânc;
In vechi oglinzi de gând mă frâng
Și sorții-i pun inel de cânt.*

Din lirica d-lui Valentin Raus am amintit de *Invitație la poezie* și *Poem lui Pan* care se sfârșește cu obsedantul strigăt: Pan a murit!... Pan a murit!... Vom însemna, pentru virtuțile-i lexicale, *Baladă*.

Cel din urmă poet, care este și cel mai în vârstă și, în același timp, și cel mai cunoscut în cercurile literare, este d-l Virgil Șotropa, moldovean stabilit și neclintit în Transilvania Nordică.

D-sa contribuie cu mai multe sonete și rondeluri precum și cu o poezie mai lungă intitulată *Panegiric*.

Dintre toate, *La vechiul han* ne-a reținut atenția atât prin versificația corectă cât și prin atmosfera-i vag deprimantă.

Tipografia Națională din Cluj ne prezintă *Versuri din Transilvania Nordică* într-o occidentală tipăritură, merit care revine, de bună seamă, tot editorului, d-l Gh. Dăncuș.

Erol Ardeleni**Lt. rez. inv.
Dionisie Axente**

Ne-am întâlnit la Braşov în strada A. Mureşianu, cu câteva zile înainte de mobilizare.

Nu ne văzusem de când am părăsit locurile dragi ale românescului judeţ Trei-Scaune, despărţindu-ne vremelnice de fraţii noştri îndurerăţi, care ne întrebau cu lacrimile în ochi, la plecarea: „Cui ne lăsaţi pe noi, domnule învăţător? Cine ne va conduce şi sfătuia? Vor mai învăţa oare carte copilaşii noştri, la şcoală, în dulcea şi frumoasa limbă românească”.

Stăpânindu-ne emoţia adâncă ce ne cuprinsese în urma aducerilor aminte. Îmi spusese plin de avânt şi încredere, că ţara l-a chemat şi se duce să-şi facă datoria. Ne-am despărţit. El mergea grăbit, îmbrăcat în uniformă.

Am avut fericirea să-l mai văd odată şi pentru ultima oară pe bunul meu coleg şi prieten, la Tiraspol, unde de data aceasta mă aflam şi eu la datorie. Eram în laboratorul fabricii de conserve, când un locotenent se apropie de mine şi mă bătu prieteneşte pe umăr. M'am întors mirat. Aproape că nu-l mai recunoscui. Îşi lăsase barbă, care-l aranja destul de bine. Întâlnirea noastră neaşteptată pe meleagurile transiltriene ne-a prilejuit momente înălţătoare de camaraderie, ce nu le-aş putea uita niciodată.

Mi-a povestit despre faptele lui eroice dela Ţiganca şi alte locuri dragi ale Basarabiei ce deabia-şi aşteptau eliberarea de sub stăpânirea nefastă a cotropitorilor bolşevici. Locotenentul de rezervă, învăţătorul Dionisie Axente, a înscris acolo frumoase şi neuitate pagini de glorie.

Dar iată, că încercatul luptător, bunul nostru camarad primeşte ordin de plecare pe frontul Odesei. Era vesel, cum nici nu-l văzusem de mult. Deşi ştia la ce se duce, totuşi nu-i păsa de moarte. Nu mă speriu eu de moarte, îmi spunea. Mă bucură că-mi fac datoria, luptând pentru ţară.

Nu mult după plecarea lui, primesc şi eu ordin de deplasare spre Bug...

În Decembrie, când unitatea mea se întoarse în garnizoană, citesc în ziar, că locotenentul Dionisie Axente a căzut eroic, în fruntea unităţii sale, în luptele dela Dalnic, cu gândul la patria ce-şi aşteaptă întregirea. A fost decorat cu Coroana României cu spade în gradul de cavaler, cu panglică de Virtute Militară.

M'au copleşit lacrimile de durere, regretând adânc plecarea din frândurile noastre, în floarea vârstei şi în plină putere de muncă a vrednicului învăţător şi a bunului camarad Dionisie Axente. Noi colegii din Trei-Scaune care l-am cunoscut, i-am văzut opera în com. Araci şi l-am apreciat, suntem mândri de jertfa lui depusă pe altarul patriei şi-i vom păstra pioasă amintire deapururi.

Pe soţia îndurerată, colega noastră Sanda şi pe cei 3 copilaşi dragi ai lor: Rodica, Monica şi Marin, Dumnezeu să-i lumineze şi să-i sprijine, să poată fi demni de jertfa în veci neuitatului ei soţ şi a scumpului lor tată.

Învăţătorimea a pierdut în el un frate bun, un camarad devotat, un fiu vrednic al Ardealului, un coleg muncitor, un apostol al ridicării şi înfloririi comunei lui dragi, Araci.

Ai luptat, frate Dionisie pentru neam şi cruce, ai pus cu sufletul tău curat o piatră la temelie marilor înfăptuiri ale neamului. Dormi în pace! Jertfa ta şi a fraţilor tăi Români pe care ne va mai chema ţara, va fi chezaşia unităţii teritoriale a poporului românesc în graniţele lui fireşti.

George Gh. Briotă
Moreni—Prahova

CIII

Gazeta Transilvaniei

LOTERIA DE STAT

PE CLASE

22.000

CÂŞTIGURI ÎN VALOARE TOTALĂ DE

Lei 156.850.000

IATĂ CE CÂŞTIGURI DISTRIBUE LOTERIA

LA CLASA 5-a

ÎN CEL MAI FERICIT CAZ SE CÂŞTIGĂ LEI

10.000.000

Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 5.000.000

Câştiguri	Lei	Lei
1		5.000.000
1		2.000.000
2	1.000.000	2.000.000
4	500.000	2.000.000
12	200.000	2.400.000
30	100.000	3.000.000
50	60.000	3.000.000
60	50.000	3.000.000
80	40.000	3.200.000
160	25.000	4.000.000
250	20.000	5.000.000
350	15.000	5.250.000
1000	10.000	10.000.000
2000	6.000	12.000.000
18000	5.000	90.000.000
22000 CÂŞTIGURI		LEI 156.850.000

TRAGERILE
au loc în tot
cursul lunii
MARTIE

8-9-10, 12-13-14,
16-17-18, 20-21-22,
24-25-26 şi 29
MARTIE 1942

Cumpăraţi-vă
LOZURI
NOI
sau
preschimbaţi
pe cele vechi

CRONICA Sportivă**BRAŞOV****Sky**

La trambulina de sărituri din Poiana-Braşov, în ziua de 22 Febr. a. c., au avut loc campionatele naţionale de sărituri pe acest an, organizate de Grupul Etnic German cu următoarele rezultate:

Seniori.

1. Hausbender (G.E.G.) 564 puncte
2. Clocoitu (I.A.R.) 508 "
3. Sulcă " 486 "

Juniori.

1. Bahmüller (G.E.G.) 497 puncte
2. Zeiner " 496 "
3. Gantzer " 368 "

Concurs combinat (fond şi sărituri).

1. Chicomban N. (U.A.B.)
2. Olteanu "
3. Samoilă "

Organizarea concursurilor a dat deplină satisfacţie generală şi premiile au fost de mare importanţă, aşa că organizatorul din Grupul Etnic German merită toată lauda.

Tot în Poiana-Braşov au avut loc concursurile combinate, cu tragere la ţintă, organizate de Inspectoratul Pregătirii Premilitare, sub patronajul d-lui primar al Municipiului Braşov. S'a remarcat prezenţa d-lui primar Gologan ca şi a d-lui colonel Volnescu, d-lui colonel Petrescu etc.

Rezultatele au fost:

1. Subcentrul A. Vlaicu (I. A. R.) 259 puncte.
  2. Subcentrul Cuza (U. A. B.) 229 puncte.
  3. Subcentrul Honterus, 220 puncte.
- Concursul a dat cele mai depline rezultate graţie bunei organizării, care se

Primăria Municipiului Braşov

No. 5212/942
Serv. Financiar

PUBLIKAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa agricultorilor de pe raza acestui Municipiu că în conformitate cu ordinul telegrafic Nr. 8224 942, al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Armatei şi populaţiei civile, mişcarea cerealelor de semănat în interiorul judeţului se va face pe baza unei declaraţiuni a producătorilor care urmează a fi depusă la Primărie.

Mişcarea cerealelor de sămânţă dintr'un judeţ în altul se face pe bază de certificat eliberat de camera agricolă respectivă şi vizat de Prefectura Judeţului.

Braşov, la 20 Februarie 1942.

Primar,
N. G. V. Gologan

Şeful serv. financiar şi
al bir. aprovizionării
A. Precup

datoreşte muncii depusă de d-l colonel Petrescu cu colaboratorii săi d-nii Lt. Epureanu, subofiţeri Minea, Florescu, Roth etc.

Cunoscuta grupare polisportivă U.A.B. a organizat un concurs de slalom uriaş. Plecarea s'a dat de pe Postovarul iar sosirea s'a efectuat la Leman, cu următoarele rezultate:

1. A.S.M.B. I timp. 6'58"
2. S.K.U. I " 7'02"
3. U.A.B. I " 7'34"
4. U.A.B. I " 8'27"
5. A.S.M.B. " 8'21"

Excelenta organizare a acestui concurs se datoreşte d-lui Ing. Vinişlu, ajutat de d-l Ganda.

Primăria comunei Peştera, jud. Braşov

No. 176—1942

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că primăria comunei Peştera, judeţul Braşov, dă în exploatare parchetul de pădure al anului 1941/1942, cu numirea „Mărtoiu-Vlăduşca", prin licitaţie publică cu ofertă închise şi sigilate, potrivit dispoziţiunilor art. 88—110 din L. C. P. şi normele generale pentru ţinerea licitaţiilor la administraţiile publice.

Licitaţia se va ţine în localul notariatului cu reşedinţa în comuna Moeciul de jos, în ziua de 7 Martie 1942 la orele 11 a. m.

Acest parchet de pădure care se vinde în bloc, are o suprafaţă de 2 Ha., compusă dintr'un număr de 1781 arbori de molid.

Garantie provizorie Lei 35.000.—
Supraoferte nu se primesc.

Preţul şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea, în orele de serviciu, la Ocolul Silvic Zărneşti.

În cazul când prima licitaţie nu ar da rezultatul dorit, se va ţine a doua licitaţie în acelaşi loc, în ziua de 14 Martie 1942.

Peştera, la 13 Februarie 1942.

Primar,
Gheorghe Secărea

Notar,
Iosif Pop

Nu lăsaţi vitele neingrijite.
Este avutul vostru şi al ţării. Veţi avea nevoie de ele la muncile din primăvară.

Informațiuni

Conferința d-lui Prof. Gh. Dragoș

În cadrele Extensiunii academice și-a ținut în 22 l. c. interesanta d-sale conferință d-l prof. Gh. Dragoș. Chestiunea romanizărilor și armonizărilor a fost pusă original, limpede și curajos.

Inmormântarea d-nei Catinca Bârseanu.

Sâmbătă, 21 l. c., la orele 11 a. m., a fost așezată spre veșnică odihnă văduva Catinca Bârseanu în cavoul familiar din cimitirul Groaveri. Cuvântările omagiale au fost rostite de către d-na Vătășanu în numele Reun. Fem. din Sibiu, dr. N. Căliman în numele soc. Astra, iar d-l Dragoș Navrea în numele liceului „Andrei Bârseanu“.

Serbarea dela liceul „A. Șaguna“.

În Dumineca Ortodoxiei s'a aranjat un reușit festival religios de către liceul „A. Șaguna“. A vorbit cu această ocazie d-l prof. I. Mateiu despre mitropolitul Miron Românu.

Punctele festivalului au fost bine susținute de către elevii liceului.

Ajutorul de iarnă.

Prefectura județului a adunat în zilele de 6 și 7 Dec. daruri în bani și natură dela locuitorii municipiului Brașov: numerar 796.653, efecte și alimente 875.500=1.672.173.

Din județ lei 625.829, efecte și alimente 801.207 = 1.427.036. Donații dela lucrătorii fabr. Astra-vagoane lei 1.000.000, dela personalul fabr. Malaxa lei 300.000. În total s'au colectat lei 2.722.482, efecte și alimente 1.676.727 = 4.399.209.

Din fondul numerar municipal s'au procurat efecte, alimente, lemne în valoare de lei 1.289.000 numerar.

Din fondul în numerar la comunele din județ s'au procurat alimente, efecte, lemne în valoare de lei 935.730.

Total lei 1.790.117 numerar și lei 2.689.092 efecte = 4.399.209.

Au fost distribuite ajutoare la 370 văduve și orfane 193.102; la 27 invalizi 14.586; 1550 familii ale mobilizaților 910.670; la 91 cantine și spitale 758.955 și 1509 nevoiași 1.366.638. Total lei 3.243.351.

Soldul rămas la comunele din județ 1.020.631, la Municipiu 134.627.

Din aceste din urmă s'au mai acordat ajutoare și după 1 l. 942.

Reducerea acordată refugiaților și expulzaților.

Administrația financiară face cunoscut că reducerile de impozite și taxe acordate refugiaților și expulzaților sunt cele publicate prin Decretul lege din 25 Nov. 1941.

La cumpărări de mărfuri nu se referă această lege. Cei ce au eliberat note netimbrate sunt obligați a le timbra ulterior.

Impozitul de 4% pentru vitele vândute de comitetele militare.

Toți cei ce au cumpărat vite dela unitățile militare și n'au plătit impozitul de 4%, trebuie să-l plătească cel mai târziu până la 1 Martie 1942. Altfel vor fi pasibili de pedepse.

CRONICA RAZBOIULUI

de Mardare Mateescu.

Frontul diplomatic

Ofensiva din primăvară este în momentul de față preocuparea la ordinea zilei a cabinetelor diplomatice. Dacă în tot cursul iernii s'a lucrat pentru același scop, activitatea aceasta n'a avut însă caracterul febril pe care e natural să-l aibă în preziua unor mari și hotărâtoare evenimente.

Cabinetele europene se află pe vechiul lor teren, clădit solid tocmai în vederea marelui războiu pentru civilizație și cultură. În schimb Marea Britanie, care s'a exclus din comunitatea de actuale năzuinți europene și se află în fruntea purtătorilor de războiu împotriva Europei, trece prin puternice frământări. Actuala situație din Anglia este asemuită cu vremea guvernării kerenskiene din Rusia. Și este într'adevăr, foarte semnificativ, că tocmai în momentul când Anglia ar fi avut nevoie să dovedească că are în frunte un guvern capabil și energic, ea trebuie să uzeze de rezerva ei cea mai disperată și cea mai periculoasă, de partidul laburist. Am văzut prea bine, că noul guvern întocmit de d. Churchill cu ajutorul laburiștilor predă portofoliile importante în mâinile maiorului Atlee, care pe lângă ministerul dominioanelor deține și

funcția de vice-președinte al consiliului, ale d-lui Eden, care și-a împlinit probabil spre deplina satisfacție a stângerii engleze misiunile sale diplomatice și rămâne astfel ministru de externe și a bine cunoscutului sir Stafford Cripps, conservator din naștere și ultra-radical din ambiție. E o ultimă încercare de a obține succese în public și în dominioane, dar rămâne semn de întrebare dacă marea carte jucată va aduce și un câștig.

În mijlocul acestor frământări, natura leapădă pe îndelete giulgiul alb de zăpadă și soarele care ne zâmbea atât de rar în scurtele zile de iarnă, se arată acum tot mai des. Dacă vremea se menține tot atât de caldă, pământul se va sbici foarte de vreme, redând aspectul obișnuit câmpiilor, munților și colinelor, scene vaste ale războiului de față și ale tuturor războaielor din trecut.

Vitejii noștri vor relua ofensiva crâncenă în marile ei proporții cunoscute până târziu în toamnă. Cu braț de fier și spadă de foc ei vor tăia drum larg în puhoiul armatelor inamice, pentru a împlini rosturile noului mileniu. Din armele lor vor porni grindină scânteie izbânde. În piepturile lor va crește tot mai mare siguranța unei Români renăscute

Noi forțe bolșevice distruse

În vreme ce vânătorii români înscriu pagini glorioase pe culmile Crimeei, minunând pe fiecare cu eroismul de care dau dovadă, în sectoarele de centru ale frontului de răsărit, forțele germane au dat importante lovituri inamicului, transportând defensiva într'o adevărată operațiune ofensivă.

După cum arată comunicatele marelui cartier german, în luptele care s'au dat în acest sector, prin mișcări anume calculate unitățile germane au reușit să înconjoare și să nimicească o întreagă armată sovietică, realizând astfel cea mai

formidabilă faptă de arme a campaniei de iarnă.

Aceleași comunicate ne indică faptul, că în operațiunile care au avut loc pe frontul de Răsărit în cadrul defensivei de iarnă, trupele germane au capturat armament și tancuri echivalente cu efectivul a trei armate, ceea ce dovedește că luptele ce s'au dat, deși cu caracter local, au angajat forțe destul de însemnate.

Se subliniază din partea cercurilor militare din Berlin, că succesul acesta, de proporții mari, nu va fi ultimul.

Liniste în Libya

Linistea care domnește de două săptămâni în Libya, nu are de loc darul să prevestească lucruri bune pentru comandamentul englez din Cairo. Faptul că armatele conduse de generalii Bastico și Rommel s'au oprit cu fiancurile pe Est de Gebel și Ain-El-Ghazala, deși aveau toată posibilitatea să înainteze încă, știind prea bine că nu vor întâmpina o rezistență prea serioasă, pare să aibă semnificația lui aparte. Și anume, se pare că Rommel așteaptă reluarea ofensivei din Răsărit, urmând să șicaneze

forțele generalului englez Auchinlek, care vor fi mult slăbite atunci când vor trebui să-și deplaseze o bună parte a efectivului în Iran, Irak, Siria, Transjordania și Palestina spre a împiedeca pătrunderea forțelor Axei prin Caucaz către India.

Deci atmosfera liniștită de pe frontul libyan nu este decât premergătoare unor mari operațiuni ale trupelor Axei, care vor da loviturile atunci când ele vor fi mai puțin scontate.

Frontul din Indiile Olandeze și Birmania

Operațiunile din Pacific, continuă cu aceeași intensitate de care au dat dovadă Japonezii din primele zile ale conflagrației. Indiile Olandeze sunt bombardate fără întrerupere, iar debarcările au loc simultan în diferite sectoare ale

vastului amestec de arhipelaguri. Ceea ce rămâne clar, este că Japonezii debarcă în punctele strategice care le convin și care se dovedesc de cel mai mare folos în împlinirea planului de luptă. Actualmente, bătăliile cele mai

mari se desfășoară în peninsula Sumatra — regiunea de Sud-Est — iar un comunicat recent arată că s'ar fi efectuat debarcări în insula Jawa. Acest lucru ar însemna că întreg cordonul de încercuire al Australiei a fost realizat.

Alte trupe japoneze înaintează în Birmania, în regiunea Moulmein, Martaban și Rangoon. Lovitura care se dă pe aici sistemului imperial englez, merită toată atențiunea.

Birmania a fost mulți ani de zile calul de bătaie politic al Mării Britanii, căreia îi acordă funcția de stat aparte numai pentru a nu-i acorda participarea în statutul dominioanelor. E o manevră în urma căreia o populație de 15 milioane oameni, cu vechi tradiții și o cultură populară specifică, din cauza blajinității sale e osândită să poarte jugul regimului colonial. Motivele: Birmania dispune de importante surse de petrol, de o mare producție minerală în general, între care minele de rubine sunt renumite și mai ales e furnizoarea cea mai importantă de orez a Indiei și Chinei.

Căzând deci Birmania, nu cade numai calea Burmei, prin care erau alimentate cu muniții și materiale armate chineze ale lui Chang-Kai-Shek, ci China și India sunt condamnate la foamete și raționalizare.

Și după cum se poate prevedea, Birmania va cădea în foarte scurt timp, deși dispune de o importantă populație chineză care ar putea fi folosită de inamic. Părerea aceasta e susținută pe temeiul gravelor antagonisme de ordin politic, religios și cultural care despart Birmania de Marea Britanie, aruncând-o mai mult spre alianța cu Japonia, de unde poate aștepta o completă schimbare a vieții sale.

„Yazawin“ — cronică regească a Burmei — este prea plină de faptele glorioase ale vechilor generații, ca și de ororile engleze, înscrise la lumina opațului de către cronicari umili și pierduți în anonimat. Dacă Asia se găsește cu 100 de ani în urma Europei, pe calea redevenirii naționale, trebuie să recunoaștem însă că Asia înțelege azi să lupte pentru acest țel.

Birmania, țară care a fost stoarsă până la ultima resursă pentru a umple marile case de bancă dela Londra, nu se va afla între ultimele țări pornite să cucerească dreptatea.

Despre acest lucru pare că s'a convins și guvernul din Londra, care după ce a avut cunoscutele discuțiuni cu d-l U-Saw, primul ministru al Birmaniei, l-a lăsat să se reîntoarcă în patrie, apoi l-a arestat. Vom putea să ne convingem însă în puține zile dacă poporul de țărani sărăciți al Birmaniei va lua act de această intimidare.

Până una alta, constatăm un efect contrariu și anume, Englezii au fost constrânși, dată fiind eficacitatea ofensivei japoneze, să concentreze tot mai multe trupe hinduse și chineze pentru apărarea acestui teritoriu, la care înțelegem că nu vrea să renunțe așa de ușor.

Submarinele germane în Atlantic

Departate de a constitui cazuri izolate, submarinele germane execută regulat și metodic raiduri în Atlantic, lovind atât vapoarele engleze, cât și pe cele americane sau aservite lor.

Bilanțul acestor operațiuni însușează 523 000 tone, cifră care după relatări oficiale americane reprezintă capacitatea de producție a vapoarelor într'un an. Deci într'o singură lună Americanii au pierdut chiar lângă coastele lor tonajul ce-l vor putea construi într'un an întreg de abia.

Redactor responsabil
ION BOZDOG